

**УПУТСТВО ЗА ПРИКЉУЧЕЊЕ ЕЛЕКТРАНЕ
НА ДИСТРИБУТИВНИ СИСТЕМ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
ОПЕРАТОРА ДИСТРИБУТИВНОГ СИСТЕМА „ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА“ Д.О.О, БЕОГРАД,**

1. НАДЛЕЖНОСТИ

„ЕПС Дистрибуција“ д.о.о, Београд је енергетски субјекат за дистрибуцију електричне енергије, који је, у својству оператора дистрибутивног система (у даљем тексту: ОДС), надлежан за прикључење електрана на дистрибутивни систем електричне енергије (у даљем тексту: ДСЕЕ). У току поступка прикључења, на захтев странке надлежни огранак ОДС:

- издаје мишљење о условима и могућностима прикључења на ДСЕЕ објекта за производњу електричне енергије,
- издавање студије прикључења електране на ДСЕЕ
- издаје услове за документе просторног и урбанистичког планирања,
- издаје услове за пројектовање и прикључење,
- издаје решење о одобрењу за прикључење електране на ДСЕЕ,
- закључује уговор о пружању услуге за прикључење електране на ДСЕЕ,
- закључује уговор о експлоатацији електране и,
- закључује уговор о изградњи недостајуће инфраструктуре и закључује уговор о припремању земљишта (према потреби),

у складу са Законом о енергетици, Правилима о раду дистрибутивног система, Законом о планирању и изградњи, Уредбом о локацијским условима и осталим подзаконским актима.

За издавање локацијских услова, издавање грађевинске дозволе или решења о одобрењу извођења радова, пријаву радова и издавање употребне дозволе, надлежна је локална самоуправа односно министарство надлежно за послове грађевинарства у складу са Законом о планирању и изградњи, Законом о енергетици, Уредбом о локацијским условима и осталим подзаконским актима.

За издавање лиценце за обављање енергетске делатности је надлежна Агенција за енергетику републике Србије у складу са Законом о енергетици и Правилником о енергетској дозволи.

Енергетску дозволу издаје Министарство рударства и енергетике, у складу са Законом о енергетици.

Статус повлашћеног произвођача, статус привремено повлашћеног произвођача и статус произвођача из обновљивих извора утврђује надлежно Министарство рударства и енергетике у складу са Законом о енергетици.

За откуп електричне енергије од повлашћеног произвођача електричне енергије је надлежан гарантовани снабдевач (Привредно друштво за снабдевање електричном енергијом крајњих купаца „ЕПС Снабдевање“, д.о.о. Београд) у складу са Законом о енергетици.

За откуп електричне енергије од произвођача електричне енергије (који нема статус повлашћеног) је надлежан снабдевач са којим је произвођач електричне енергије склопио уговор о откупу електричне енергије у складу са Законом о енергетици.

За продају електричне енергије произвођачу електричне енергије (за потребе рада електране) је надлежан снабдевач са којим је произвођач електричне енергије склопио уговор о снабдевању у складу са Законом о енергетици.

Регулисање балансне одговорности и приступа систему уређује се у складу са Законом о енергетици.

ОДС не учествује у изградњи објеката за производњу електричне енергије. ОДС не може преузети балансну одговорност за другог учесника на тржишту.

2. ПРОПИСИ

Прописи којима се уређује област прикључења електрана на ДСЕЕ на подручју Војводине између осталог су:

- Закон о енергетици ("Службени гласник РС" бр. 145/14);
- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14 и 145/14);
- Уредба о условима испоруке и снабдевања ел. енергијом („Сл. гласник РС“ бр. 63/13);
- Уредба о локацијским условима ("Сл. гласник РС" бр. 35/15, 114/15, 117/17)
- Правилник о класификацији објеката ("Сл. гласник РС" бр. 22/15)
- Правилник о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем ("Сл. гласник РС" бр. 113/15, 96/16, 120/17)
- Правилник о енергетској дозволи ("Сл. гласник РС" бр. 15/15)
- Уредба о условима и поступку стицања статуса повлашћеног произвођача електричне енергије, привременог повлашћеног произвођача и произвођача електричне енергије из обновљивих извора енергије. ("Сл.гл. РС" бр. 56/16);
- Уредба о подстицајним мерама за производњу електричне енергије из обновљивих извора и из високофикасне комбиноване производње електричне и топлотне енергије. ("Сл.гл. РС" бр. 56/16);
- Уредба о уговору о откупу електричне енергије. ("Сл.гл. РС" бр. 56/16);
- Одлука о утврђивању Методологије о критеријумима и начину одређивања трошкова прикључка на систем за пренос и дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“, бр. 109/15, 98/16);
- Правила о раду дистрибутивног система.

3. НАЗИВИ И СКРАЋЕНИЦЕ КОРИШЋЕНЕ У ТЕКСТУ

ДСЕЕ - дистрибутивни систем електричне енергије.

ОДС - субјекат за дистрибуцију електричне енергије („ЕПС Дистрибуција“ д.о.о, Београд).

Странка – лице које се обраћа ОДС са захтевом за издавање акта, које је по правилу инвеститор електране.

Правила - „Правила о раду дистрибутивног система“ .

Мишљење - мишљење о условима и могућностима прикључења на ДСЕЕ објекта за производњу електричне енергије које издаје оператор ДСЕЕ, потребно за исходавање енергетске дозволе у складу са Законом о енергетици и Правилником о енергетској дозволи.

Услови - услови за пројектовање и прикључење које издаје Оператора ДСЕЕ, потребни за изградњу електране у складу са Законом о планирању и изградњи.

Одобрење - решење о одобрењу за прикључење које издаје Оператор ДСЕЕ, што је документ на основу кога се прикључује електрана у складу са Законом о енергетици

4. ТЕХНИЧКИ КРИТЕРИЈУМИ ЗА ПРИКЉУЧЕЊЕ ЕЛЕКТРАНЕ НА ДСЕЕ

Услови прикључења електране на ДСЕЕ одређују се у складу са Законом о енергетици. За дефинисање тих услова неопходно је познавање основних техничких параметара о електрани.

За проверу могућности прикључења електране на ДСЕЕ користе се Правила, према којима је потребно проверити шест основних техничких услова за прикључење електране на ДСЕЕ.

Поједини критеријуми се проверавају приликом издавања докумената у зависности од података које у појединим фазама поседује и доставља странка. **На крају изградње, да би била прикључена на ДСЕЕ, електрана мора да задовољи свих шест критеријума.**

Осим наведених критеријума, да би електрана била прикључена на ДСЕЕ, морају бити задовољени законски и остали важећи прописи, као и одредбе докумената које у процесу изградње за конкретну електрану изда надлежни огранак ОДС, а нарочито одредбе Одобрења.

5. МОГУЋИ НАЧИНИ РАДА ЕЛЕКТРАНЕ

Да би се правилно дефинисали технички услови прикључења, странка електране се мора определити за један од наведених начина рада приликом подношења захтева за издавање Мишљења.

Могући **начини рада** електране су:

1. Изолован рад генератора за напајање сопствених потреба;
2. Паралелан рад са ДСЕЕ без предаје енергије у ДСЕЕ, произведена електрична енергија се користи искључиво за напајање сопствених потреба;
3. Паралелан рад са ДСЕЕ са предајом енергије у ДСЕЕ у целости (изузев сопствене потрошње електране);
4. Паралелан рад са ДСЕЕ где се део енергије предаје у ДСЕЕ, а део користи за напајање сопствених потрошача;
5. Комбиновани рад (изолован - паралелни рад), односи се на електране опремљене за обе врсте рада.

Успостава односа између произвођача електричне енергије и ОДС, дефинисање услова рада на ДСЕЕ након прикључења и услови испоруке електричне енергије произведене у електрани, базирани су на исказаној намери произвођача електричне енергије и опредељењу у погледу начина рада електране.

НАПОМЕНА 1: Уколико једно правно лице жели да прикључи више електрана на ДСЕЕ за сваку електрану је потребно поднети захтев за израду одговарајућег документа (Мишљења, Услова, Одобрења). За прикључење једне електране са више генератора подноси се један захтев са наведеним бројем генератора који ће бити инсталирани унутар електране.

6. АКТИВНОСТИ ПРЕ ИСХОДОВАЊА ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ ИЛИ РЕШЕЊА О ОДОБРЕЊУ ИЗВОЂЕЊА РАДОВА

Пре исходавања грађевинске дозволе, односно решења о одобрењу извођења радова, за електрану је, између осталог, потребно да странка:

1. исходује Мишљење (опционо),
2. студије прикључења електране на ДСЕЕ (опционо),
3. обезбеди плански основ за изградњу електране (опционо),
4. исходује Услове,

5. закључи уговор о изградњи недостајуће инфраструктуре, уколико постоји потреба доградње инфраструктуре због прикључења електране (опционо),
6. закључи уговор о припремању земљишта, уколико постоји потреба измештања постојећих објеката ДСЕЕ (опционо),
7. закључи уговор о припреми изградње прикључка (опционо).

6.1. Исходовање Мишљења

Мишљење се издаје за потребе издавања енергетске дозволе и обавезно је за све електране за које је у складу са Законом о енергетици потребно исходовање енергетске дозволе. Исходовање мишљења није обавезно за електране за које према Закону о енергетици није предвиђено издавање енергетске дозволе.

Мишљење се може исходовати и за електране за које према Закону о енергетици није предвиђено издавање енергетске дозволе, уколико странка жели да исходује поменути документ из сопствених разлога (ради информисања о могућности прикључења електране, процене трошкова, утврђивања обухвата планског или урбанистичког документа исл.).

Иако се Мишљење може исходовати у било ком моменту пре подношења захтева за грађевинску дозволу, препоручује се да се Мишљење исходује пре отпочињања поцедуре изградње пред надлежним органима и пре приступања изради планског документа.

Мишљење се не може користити за израду техничке документације, нити за исходовање одговарајуће документације за градњу код надлежних органа, као ни у својству услова за израду планског документа.

Захтев за издавање Мишљења подноси странка на прописаном обрасцу који се може преузети на сајту ОДС-а. Документација која се доставља уз захтев за издавање Мишљења је наведена у самом обрасцу захтева. Захтев се предаје надлежном огранку.

Предрачун за уплату трошкова издавања Мишљења се доставља након провере валидности поднетог захтева. Мишљење се издаје након уплате трошкова по предрачуну.

6.2. Исходовање студије прикључења електране на ДСЕЕ

Студија прикључења електране на ДСЕЕ се израђује у сврху проналажења оптималних услова прикључења електране на ДСЕЕ и није обавезна за Странку. Погодна је за доношење инвестиционе одлуке за изградњу електране на некој локацији.

Захтев за издавање Мишљења подноси странка на прописаном обрасцу који се може преузети на сајту ОДС-а. Документација која се доставља уз захтев за издавање Мишљења је наведена у самом обрасцу захтева. Захтев се предаје надлежном огранку.

Предрачун за уплату трошкова издавања Мишљења се доставља након провере валидности поднетог захтева. Студија прикључења електране на ДСЕЕ се издаје након уплате трошкова по предрачуну.

6.3. Обезбеђење планског основа

Како би изградња електране била могућа у складу са Законом о планирању и изградњи неопходно је да постоји плански основ. Постојање планског основа, односно потребу његовог обезбеђивања (израда плана детаљне регулације исл.) утврђује орган надлежан за издавање грађевинске дозволе.

Услове за израду планског документа издаје надлежни огранак ОДС, на захтев **носиоца израде плана (надлежног органа за послове просторног и урбанистичког планирања у Републици Србији, аутономној покрајини, општини или граду). Наведени услови за израду планског документа не садрже ниво детаља довољан за израду техничке документације електране.**

6.4. Исходовање Услова

Услови се користе за израду техничке документације за објекат (електрану) и прибављање одговарајућих докумената од надлежних органа у складу са Законом о планирању и изградњи. У складу са Законом о енергетици и Уредбом о локацијским условима, Услове од надлежног огранка ОДС за електрану не прибавља надлежни орган у оквиру обједињене процедуре, већ странка.

Захтев за издавање Услова подноси странка на прописаном обрасцу који се може преузети на сајту ОДС-а. Документација која се доставља уз захтев за издавање Услова је наведена у самом обрасцу захтева. Захтев се предаје надлежном огранку.

Предрачун за уплату трошкова издавања Услова се доставља након провере валидности поднетог захтева. **Услови се издају након уплате трошкова по предрачуну.**

6.5 Закључивање уговора о изградњи недостајуће инфраструктуре

Уколико је за прикључење електране потребна изградња инфраструктуре која не спада у прикључак, закључује се уговор између странке и надлежног огранка ОДС, у складу са Законом о планирању и изградњи, којим се утврђују права и обавезе везане за изградњу недостајуће инфраструктуре.

Поменути уговор се закључује након исходовања Услова, а пре исходовања грађевинске дозволе.

Дописом у слободној форми странка тражи од надлежног огранка ОДС да се приступи закључивању поменутог уговора, уколико је обавеза закључивања тог уговора дефинисана Условима.

6.6 Закључивање уговора о припремању земљишта

Уколико је за изградњу електране потребно измештање постојећих објеката ДСЕЕ, закључује се уговор између странке и надлежног огранка ОДС, у складу са Законом о планирању и изградњи, којим се утврђују права и обавезе везане за измештање постојећих објеката ДСЕЕ.

Поменути уговор се закључује након исходовања Услова, а пре исходовања грађевинске дозволе.

Дописом у слободној форми странка тражи од надлежног огранка ОДС да се приступи закључивању поменутог уговора, уколико је обавеза закључивања тог уговора дефинисана Условима.

6.7 Закључивање уговора о припреми изградње прикључка

Почетак изградње прикључка електране предвиђен је након исходовања Одобрења, односно након исходовања грађевинске дозволе (видети даље у тексту тачку 7.2 „Закључивање уговора о пружању услуге прикључења на ДСЕЕ“). Међутим, припрема изградње прикључка се може отпочети и пре исходовања грађевинске дозволе за електрану, уколико странка то жели. Припрема изградње прикључка подразумева израду техничке документације и обезбеђивање одговарајуће документације за градњу прикључка. Међусобна права и обавезе по питању припреме изградње прикључка дефинишу се Уговором о припреми изградње прикључка.

Дописом у слободној форми странка тражи од надлежног огранка ОДС да се приступи закључивању поменутог уговора.

Закључивање овог уговора не укида обавезу закључивања уговора о пружању услуге прикључења на ДСЕЕ.

7. АКТИВНОСТИ НАКОН ИСХОДОВАЊА ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ ИЛИ РЕШЕЊА О ОДОБРЕЊУ ИЗВОЂЕЊА РАДОВА

Након исходавања грађевинске дозволе, односно решења о одобрењу извођења радова, за електрану је, између осталог, потребно да странка:

1. исходује Одобрење,
2. закључи уговор о пружању услуге прикључења на ДСЕЕ,
3. поднесе захтев за прикључење,
4. закључи уговор о експлоатацији електране.

7.1. Исходавање Одобрења

Захтев за издавање Одобрења подноси странка на прописаном обрасцу који се може преузети на сајту ОДС-а. Документација која се доставља уз захтев за издавање Одобрења је наведена у самом обрасцу захтева.

Захтев за Одобрење се подноси поштом или лично, надлежном огранку ОДС.

7.2. Закључивање уговора о пружању услуге прикључења на ДСЕЕ

Након исходавања Одобрења, закључује се уговор о пружању услуге за прикључење електране на дистрибутивни систем између странке и надлежног огранка ОДС, у складу са Законом о енергетици, којим се утврђују права и обавезе везане за изградњу прикључка електране (од постојеће тачке на ДСЕЕ до будућег места прикључења у смислу Закону о енергетици).

У складу са Законом о енергетици, прикључак који је предмет овог уговора није део инсталација електране и не може бити предмет пројектно техничке документације електране. Изградња прикључка је у надлежности оператора система и када се изгради, прикључак постаје део ДСЕЕ.

Дописом у слободној форми странка тражи од надлежног огранка ОДС да се приступи закључивању поменутог уговора. У складу са Законом о енергетици странка у допису наводи које радње на изградњи прикључка жели да реализује у сопственој режији.

Овај уговор се по жељи странке може закључити (и реализовати) и пре исходавања Одобрења, али не пре исходавања грађевинске дозволе за електрану. У том случају, искључиво странка сноси финансијске и друге последице уколико се одредбе Одобрења буду разликовале од одредби тог уговора.

7.3 Захтев за прикључење

Након завршетка изградње електране, завршетка изградње прикључка електране, испуњења одредби Одобрења, прибављања употребне дозволе и испуњења осталих законских одредби, странка подноси захтев за прикључење надлежном огранку ОДС. Уместо употребне дозволе може се доставити потврда комисије за технички преглед којом се одобрава пуштање електране у пробни рад.

Након подношења захтева за прикључење, надлежни огранак ОДС спроводи функционално испитивање електране и прикључка у циљу утврђивања испуњености одредби Одобрења, као и законских и других прописа.

Прикључење електране на ДСЕЕ је могуће након:

1. Реализације уговора о изградњи недостајуће инфраструктуре (уколико је био закључен), односно након што је дограђена недостајућа инфраструктура потребна за прикључење електране, уколико је доградња била предвиђена.
2. Реализације уговора о припремању земљишта ради измештања објекта ДСЕЕ (уколико је био закључен).

3. Реализације уговора о пружању услуге прикључења, односно након што је прикључак за електрану изграђен.
4. Испуњења свих услова из Одобрења за прикључење.
5. Исходовања употребне дозволе или акта којим се одобрава пуштање у пробни рад за електрану и ТС за прилагођавање напона генератора уколико ТС није обухваћен актом који је издат за електрану.
6. Закључивања Уговора о снабдевању електричном енергијом у складу са чланом 145 Закона о енергетици (уговорне стране су: Снабдевач и власник електране која се прикључује на ДСЕЕ).
7. Спровођења функционалног испитивања електране и прикључка електране, интерног техничког прегледа од стране стручних служби надлежног огранка ОДС.
8. Регулисања балансне одговорности и приступа систему на месту прикључења електране на ДСЕЕ.
9. Закључивања Уговора о експлоатацији електране (уговорне стране су: надлежни огранак ОДС и власник електране која се прикључује на ДСЕЕ).

Електрана не сме испоручивати енергију у ДСЕЕ без закљученог уговора о откупу електричне енергије коју производи електрана.

7.4. Закључивање уговора о експлоатацији електране и прикључење електране на ДСЕЕ

Када странка електране испуни услове дефинисане у Одобрењу, као и друге услове прописане законским и другим прописима, односно након успешно завршеног функционалног испитивања, непосредно пре прикључења електране закључује се уговор о експлоатацији електране.

8. НАПОМЕНЕ

Уредно попуњен захтев (захтев за израду Мишљења, Студије, Услова или Одобрења за прикључење) се доставља редовном поштом (или лично) на адресу најближег огранка ОДС.

Цене исходовања појединих докумената дате су на сајту ОДС.

Овај текст је информативног карактера. Уколико постоји неусаглашеност између овог текста и документа издатог у конкретном случајеву (по конкретном захтеву), важе одредбе издатог документа и законских прописа.